

Istungidokument

A9-0251/2022

17.10.2022

RAPORT

mis käsitleb Euroopa Parlamendi soovitus nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ELi uue laienemisstrateegia kohta (2022/2064(INI))

Väliskomisjon

Raportöör: Tonino Picula

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI SOOVITUSE PROJEKT	3
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS	18
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	19

EUROOPA PARLAMENDI SOOVITUSE PROJEKT

mis käsitleb Euroopa Parlamendi soovitusi nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ELi uue laienemisstrateegia kohta (2022/2064(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 49,
- võttes arvesse 21. ja 22. juunil 1993. aastal Kopenhaagenis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise eesistujariigi järeldusi, mida tuntakse ka Kopenhaageni kriteeriumidena,
- võttes arvesse 29. ja 30. aprillil 1997. aastal toimunud üldasjade nõukogu istungi järeldusi tingimuslikkuse kohaldamise kohta, et töötada välja sidus ELi strateegia suheteks Lääne-Balkani piirkonna riikidega,
- võttes arvesse ELi ja Lääne-Balkani Thessaloniki tippkohtumisel 21. juunil 2003. aastal vastu võetud deklaratsiooni Lääne-Balkani riikide Euroopa Liiduga ühinemise väljavaadete kohta,
- võttes arvesse 28. augustil 2014 algatatud Berliini protsessi,
- võttes arvesse oma varasemaid selleteemalisi resolutsioone, eelkõige 24. oktoobri 2019. aasta resolutsiooni Põhja-Makedoonia ja Albaaniaga ühinemisläbirääkimiste alustamise kohta¹, 19. juuni 2020. aasta soovitusi nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, mis käsitleb Lääne-Balkanit pärast 2020. aasta tippkohtumist², ning oma resolutsiooni laienemisprotsessis osalevaid riike käsitlevate komisjoni 2021. aasta aruannete kohta ning 23. juuni 2022. aasta resolutsiooni Ukraina, Moldova Vabariigi ja Gruusia kandidaatriigi staatuse kohta³,
- võttes arvesse ELi 2016. aasta üldist välis- ja julgeolekupoliitika strateegiat, milles täpsustatakse, et usaldusväärne laienemispoliitika kujutab endast strateegilist investeringut Euroopa julgeolekusse ja heaolusse ning on juba oluliselt kaasa aidanud rahu tagamisele varem sõjast laastatud piirkondades,
- võttes arvesse komisjoni 6. veebruari 2018. aasta teatist „Lääne-Balkani riikide reaalne ELiga ühinemise väljavaade ning ELi tõhustatud koostöö nende riikidega“ (COM(2018)0065),
- võttes arvesse komisjoni 5. veebruari 2020. aasta teatist „Ühinemisprotsessi tõhustamine – Lääne-Balkani riikide usutavad väljavaated saada ELi liikmeks“

¹ ELT C 202, 28.5.2021, lk 86.

² ELT C 362, 8.9.2021, lk 129.

³ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0249.

(COM(2020)0057),

- võttes arvesse 17. mail 2018. ja 6. mail 2020. aastal Sofias ja Zagrebis toimunud ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumisi ja nende vastavaid deklaratsioone,
- võttes arvesse 6. oktoobri 2021. aasta ELi ja Lääne-Balkani tippkohtumisel vastu võetud Brdo deklaratsiooni,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 24. ja 25. märtsi 2022. aasta järeldusi,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 30. mai 2022. aasta järeldusi Ukraina, Moldova Vabariigi ja Gruusia kohta,
- võttes arvesse Ukraina, Moldova ja Gruusia esitatud ELi liikmeks saamise taotlusi ning sellega seotud komisjoni pooldavaid arvamusi ja Euroopa Ülemkogu järeldusi, eelkõige 23. ja 24. juuni 2022. aasta järeldusi laiemal Euroopa, Ukraina, Ukraina, Moldova Vabariigi ja Gruusia ELi liikmeks astumise avalduste, Lääne-Balkani, majandusküsimuste, Euroopa tuleviku konverentsi ja välissuhete kohta, millega anti Ukrainale ja Moldova Vabariigile kandidaatriigi staatus ning väljendati valmisolekut teha sama Gruusia puhul,
- võttes arvesse nõukogu 26. juuni 2018. aasta, 18. juuni 2019. aasta, 25. märtsi 2020. aasta ja 14. detsembri 2021. aasta järeldusi laienemise ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi kohta, nõukogu 15. juuli ja 14. oktoobri 2019. aasta järeldusi Vahemere idaosas toimuva Türgi ebaseadusliku puurimistegevuse kohta, Euroopa Ülemkogu 12. detsembri 2019. aasta ning 1.–2. ja 15.–16. oktoobri 2020. aasta järeldusi, ELi välisministrite 15. mai 2020. aasta avaldust ja 14. augusti 2020. aasta videokonverentsi olukorra kohta Vahemere idaosas ja ELi välisministrite Gymnichis 27.–28. augustil 2020. aastal toimunud mitteametliku kohtumise tulemusi,
- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vahelist assotsieerimislepingut⁴, sh põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda, mis jõustus 1. septembril 2017, ning seotud assotsieerimiskava,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. septembri 2021. aasta määrust (EL) 2021/1529, millega luuakse ühinemiseelse abi instrument (IPA III)⁵,
- võttes arvesse komisjoni 6. oktoobri 2020. aasta teatist „Majandus- ja investeerimiskava Lääne-Balkani jaoks“ (COM(2020)0641),
- võttes arvesse Euroopa Kontrollkoja 10. jaanuari 2022. aasta eriaruannet pealkirjaga „ELi toetus õigusriigi toimimisele Lääne-Balkani riikides: pingutustest hoolimata ei ole põhiprobleemid endiselt lahendatud“,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollkoja 3. juuni 2021. aasta eriaruannet pealkirjaga „ELi mõjutav väärinfo: probleemiga tegeletakse, kuid seda ei ole veel lahendatud“,

⁴ ELT L 161, 29.5.2014, lk 3.

⁵ ELT L 330, 20.9.2021, lk 1.

- võttes arvesse komisjoni 19. oktoobri 2021. aasta teatist „2021. aasta teatis ELi laienemispoliitika kohta“ (COM(2021)0644),
 - võttes arvesse nõukogu 13. juuli 2020. aasta järeldusi väärtuste ja reeglitel põhineva üleeuroopalise korra edendamise ning uuendatud Euroopa Nõukogu toetamise kohta,
 - võttes arvesse julgeoleku ja kaitse strateegilist kompassi, mille nõukogu kiitis ametlikult heaks 21. märtsil 2022,
 - võttes arvesse 12. juuni 2022. aasta poliitilist kokkulepet põhimõtete kohta, millega tagatakse toimiv Bosnia ja Hertsegoviina, mis liigub edasi Euroopa suunas,
 - võttes arvesse oma 17. veebruari 2022. aasta resolutsioon ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamist käsitleva 2021. aasta aruande kohta⁶,
 - võttes arvesse oma 9. juuni 2022. aasta resolutsiooni konvendi kokkukutsumise kohta aluslepingute läbivaatamiseks⁷,
 - võttes arvesse oma 8. juuni 2022. aasta soovitusi nõukogule ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, mis käsitleb ELi välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitikat pärast Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu⁸,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 118,
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0251/2022),
- A. arvestades, et laienemine on kõige tõhusam ELi välispoliitika vahend ja üks liidu edukamaid poliitikavaldkondi ning see on endiselt strateegiline ja tulevikku suunatud geopoliitiline investeering rahusse, julgeolekusse, stabiilsusse ja heaolusse Euroopas; arvestades Venemaa kasvavat ohtu Euroopa rahule ja stabiilsusele, on tõhustatud laienemispoliitika endiselt kõige tugevam ELi käsutuses olev geopoliitiline vahend;
- B. arvestades, et laienemine on kõigile kasulik protsess ning see on olnud väga tõhus ja edukas vahend vajalike reformide hoogustamiseks nii ELis kui ka kandidaatriikides, aidates edendada demokraatlikke muutusi; arvestades, et selle tõhusust on aastate jooksul märkimisväärselt vähendatud, kuna EL ei ole suutnud täita oma lubadusi;
- C. arvestades, et laienemispoliitikat ei tohiks vaadelda puhtalt poliitilise, haldusliku või tehnokraatliku protsessina, vaid see peaks muutuma dünaamilisemaks ja teavitustegevusele suunatumaks, kuna ühinemisläbirääkimised hõlmavad ELi väärtuste ja poliitika järkjärgulist ülekandmist ja tugevdamist kandidaatriikides;
- D. arvestades, et EL on võtnud kohustuse toetada kandidaatriike ja potentsiaalseid kandidaatriike, kes jagavad ELi ühiseid väärtusi; arvestades, et EL on jätkuvalt nende suurim kaubanduspartner ning suurim investeeringute ja finantsabi andja IPA III, Lääne-Balkani majandus- ja investeerimiskava, naabruspiirkonna, arengu- ja

⁶ ELT C 342, 6.9.2022, lk 148.

⁷ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0244.

⁸ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0235.

rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ ning makromajandusliku finantsabi kaudu;

- E. arvestades, et EL peaks põhjalikult mõtlema oma laienemispoliitika usaldusväärsusele ja tõhususele, reformides ja tugevdades samal ajal iseenda, eelkõige oma institutsioonide, poliitika ja hääletuskorra toimimist;
- F. arvestades, et kiiresti on vaja uut, selgelt määratletud ja strateegiliselt, poliitiliselt ja geopoliitiliselt suunatud tõuet, poliitilist pühendumust ja visiooni, et ületada praegune olukord, tegeleda ELi poliitilise tahte puudumisega viimase kümne aasta jooksul ning anda uut hoogu laienemisprotsessile ELis ja eelkõige kandidaatriikides, tagades samal ajal selle järjepidevuse, järjepidevuse, usaldusväärsuse ja mõju, saavutades konkreetseid tulemusi laienemisprotsessis osalevates riikides, rakendades konkreetseid reforme ja saavutades uue laienemismetoodika kriteeriumid;
- G. arvestades, et Euroopa Parlament on jätkuvalt ühinevate riikide usaldusväärne partner ja laienemisprotsessi toetaja, mis võimaldab institutsionaalseid ja sotsiaal-majanduslikke reforme kodanike hüvanguks;
- H. arvestades, et viimastel aastatel toimunud sisemiste ummikseisude tõttu ei ole nõukogu laienemisprotsessis osalevatel riikidel õnnestunud ühinemisprotsessi blokeerida ega täita ELi pikaajalisi lubadusi, mis on põhjustanud viivitusi ühinemisläbirääkimiste alustamisel Albaania ja Põhja-Makedooniaga ning viisanõude kaotamise Kosovo suhtes, hoolimata sellest, et nad on täitnud nõutud kriteeriumid, nagu komisjon ise kinnitas; arvestades, et ELi viimaste aastate vähene osalemine ja usaldusväärsus on tekitanud vaakumi, mis avas ruumi Venemaale ja Hiinale ning muudele pahatahtlikele kolmandatele osalejatele;
- I. arvestades, et piiratud edusammud on tingitud ka sellest, et laienemisprotsessis osalevate riikide poliitilistel liidritel puudub tõeline poliitiline tahe edendada põhjalikke reforme, kuna nende tehtud deklaratsioonid ei ole alati olnud vastavuses vastavate riikide ühinemisprotsessi reformide tasemega;
- J. arvestades, et laienemispoliitikat tuleb ajakohastada, et see muutuks paindlikumaks, dünaamilisemaks ja tasuvamaks, võttes arvesse nii poliitilist tegelikkust kui ka Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tekitatud uut geopoliitilist konteksti, säilitades samal ajal tulemuspõhise ühinemisprotsessi; arvestades, et tõhususe suurendamiseks peab ELi laienemispoliitika ühendama tugeva keskendumise põhiküsimustele – õigusriigile, demokraatlikele normidele, majandusreformidele, põhiõigustele ja -vabadustele – ning kandidaatriikide järkjärgulise ülemineku erinevatesse ELi integratsioonisektoritesse, liikudes nähtavalt ja pidevalt täisliikmeks saamise suunas, et säilitada reformide tempo kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatriikides;
- K. arvestades, et ELi uus laienemisstrateegia peaks rangelt põhinema põhimõttel, et iga riik saab vabalt valida oma tee, võttes arvesse kogemusi, mis on saadud käimasolevas protsessis Lääne-Balkani ja idapartnerluse riikidega; arvestades, et kolmandatel isikutel ei tohiks lubada välja pressida ega ELi ähvardada, väites, et ELi laienemine on suunatud nende vastu;

- L. arvestades, et ELiga ühinevad riigid seisavad silmitsi probleemidega, mis tulenevad pahatahtlikust välissekkumisest ja desinformatsiooni levitamise kampaaniatest; arvestades, et varasemad sündmused on näidanud, et kui laienemist ei toimu, kaasnevad sellega väga suured strateegilised kulud ning see võib Euroopa julgeolekut ja stabiilsust õhnestada;
- M. arvestades, et Atlandi-ülene partnerlus on olnud usaldusväärne ja püsiv platvorm ELi laienemise toetamiseks; arvestades, et Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on taas kinnitanud selle partnerluse tähtsust;
- N. arvestades, et Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on sundinud kolme ELi assotsieerimislepinguga riiki – Ukrainat, Gruusiat ja Moldovat – esitama liikmeks astumise taotlusi, milles väljendub nende riikide rahva soov elada vabas ja demokraatlikus riigis, mis kuulub kindlalt Euroopa riikide perre; arvestades, et komisjon avaldas 17. juunil 2022 oma arvamused Ukraina, Moldova Vabariigi ja Gruusia liikmeks astumise taotluste kohta, soovitades nõukogul anda kõigile kolmele riigile võimalus saada Euroopa Liidu liikmeks ning soovitades anda eelkõige Ukrainale ja Moldova Vabariigile kandidaatriigi staatus ning anda Gruusiale kandidaatriigi staatus, kui riik täidab teatavad kriteeriumid;
- O. arvestades, et 23. juunil 2022 andis Euroopa Ülemkogu Ukrainale ja Moldovale kandidaatriigi staatuse, tunnustades samas Gruusia ELiga ühinemise väljavaateid;
- P. arvestades, et Lääne-Balkani riigid on strateegilise ja geopoliitilise konkurentsi ala ning mõned selle riigid võivad destabiliseerida, ohustades meie maailmajao julgeolekut ja stabiilsust; arvestades, et kolmandad riigid kasutavad neid nõrku kohti ära, sealhulgas strateegiliste investeeringute ja desinformatsioonikampaaniate kaudu; arvestades, et läbirääkijariikide stabiilsus, julgeolek ja demokraatlik vastupanuvõime on lahutamatult seotud ELi enda julgeoleku, stabiilsuse ja demokraatliku vastupanuvõimega;
- Q. arvestades, et Euroopa Ülemkogu väljendas oma 23. ja 24. juuni 2022. aasta järeldustes täielikku ja ühemõttelist pühendumust Lääne-Balkani riikide ELiga ühinemise väljavaatele ning nõudis ühinemisprotsessi kiirendamist;
- R. arvestades, et julgeoleku ja kaitse strateegilises kompassis rõhutas nõukogu, et Lääne-Balkani riigid peavad jätkama käegakatsutavate edusammude tegemist õigusriigi ja Euroopa väärtustel, eeskirjadel ja standarditel põhinevate reformide alal, et liikuda edasi Euroopa suunas;
- S. arvestades, et nõukogu otsust peaks toetama konkreetne tegevuskava, mis mitte ainult ei sisalda kandidaatriikidelt oodatavaid tulemusi, vaid tagab ka, et Moldova Vabariigil ja Ukrainal on kogu vajalik toetus, et saada ELi liikmesriikideks nii vaimus kui ka õiguslikult; arvestades, et kava peaks andma Gruusiale ka selge tegevuskava konkreetsete nõuetega, mida ta peab täitma, et saada kandidaatriigi staatus ja väljavaated ELiga ühinemiseks;
- T. arvestades, et Türgi on ELiga ühinemise kandidaatriik; arvestades, et Türgi on ELi väärtustest ja normatiivsest raamistikust endiselt väga kaugel ning lõhe sellistes põhivaldkondades, nagu rahvusvaheline õigus, õigusriik, inimõigused, üksikisiku vabadused, kodanikuõigused ja väljendusvabadus ning heanaaberlikud suhted ja

piirkondlik koostöö, on isegi suurenevas;

- U. arvestades, et iga laienemisprotsessis osalevat riiki peaks hindama tema saavutuste põhjal ning et edu ELiga ühinemise suunas peaks sõltuma püsivatest ja pöördumatutest edusammudest, mida on tehtud vajalike ELiga seotud reformidega, eelkõige õigusriigi valdkonnas;
- V. arvestades, et ühinemine ELiga peab toimuma kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikliga 49, mis põhineb asjakohaste menetluste järgimisel ja kehtestatud kriteeriumide täitmisel;
- W. arvestades, et EL peab kaitsma oma põhimõtteid ja väärtusi, näidates üles solidaarsust nendega, kes seisavad jagatud ideaalide eest;
- X. arvestades, et ELis ega riikides, kes soovivad saada liikmesriikideks ässitava retoorika, genotsiidi eitamise või sõjakurjategijate ülistamise tõttu, ei ole kohta; arvestades, et ajalooline leppimine on ainus viis, kuidas saavutada tõeline leppimine, mis on jõuka ühiskonna ja eduka integratsiooni jaoks ülioluline;
- 1. soovib nõukogul, komisjonil ja komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal:

Euroopa Liidu geopoliitiline kontekst ning tulevik ja ühtekuuluvus

- a) tunnista, et ELi jõukus ja julgeolek põhinevad tema suutlikkusel kaitsta ja edendada rahu, demokraatiat, õigusriiki, inimõigusi, sealhulgas vähemuste õigusi, põhivabadusi ja -väärtusi ning reeglitel põhinevat mitmepoolset korda, sealhulgas oma lähinaabruses;
- b) edendada ELi laienemispoliitikat kui ainsat kõige tõhusamat ELi vahendit rahu, jõukuse ja põhiväärtuste tagamiseks Euroopas;
- c) säilitada ELi geostrategiline ja geopoliitiline tähtsus ja usaldusväarsus, tõhustades liikmesriikide integratsiooni ja koostööd sarnaselt meelestatud partneritega, eelkõige kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikidega ühise välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika valdkonnas, ning ühtlustades oma otsustusprotsesse, et saada usaldusväärsemaks ja tõhusamaks ülemaailmseks osalejaks, parandades samal ajal oma sisepoliitika toimimist ja läbipaistvust, muutes selle vastuvõtmise kandidaatriikide jaoks lihtsaks;
- d) suurendada ELi tegutsemisvõimet otsustusprotsessi reformimise teel, sealhulgas kvalifitseeritud hääletamisega hääletamise kasutuselevõtmise kaudu ühinemisprotsessi seisukohast olulistest valdkondades ja laienuvad liidu kui terviku tõhusa toimimise kaudu; kaotada ühehäälsuse nõue, eriti kui otsustatakse läbirääkimiste protsessi alustamise üle ning üksikute läbirääkimisklastrite ja -peatükkide avamise ja sulgemise üle;
- e) tunnustada ELi ümberkujundavat jõudu integratsiooniprotsessis ja varasemates edukates ELi laienemisvoorudes; saavutada positiivseid tulemusi nii stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessis osalevate Lääne-Balkani

kandidaatriikide kui ka assotsieerimisprotsessis osalevate idapartnerluse kandidaatriikide jaoks;

- f) tunnistada vajadust, et EL suurendaks oma laienemispoliitika tõhusust, ajakohastaks oma laienemisstrateegiat ning viiks läbi ELi laienemissuutlikkuse ja -väljavaadete põhjaliku kriitilise hindamise ja läbivaatamise ning tõhustaks seda uue ELi laienemisstrateegia kaudu, sealhulgas määratledes selged ja läbipaistvad poliitilised eesmärgid ning viies ellu vajalikud ja õigeaegsed institutsioonilised reformid, kinnitades samas, et täielik ühinemine ELiga on asendamatu ja et laienemisprotsess soodustab kauaoodatud ELi reforme;
- g) kinnitada veel kord nn Kopenhaageni kriteeriumide kehtivust ja ELi integratsioonisuutlikkuse asjakohasust kõigis selle aspektides; kaasata kandidaatriike ELi reforme käsitlevatesse aruteludesse; jätkata korrapäraseid tippkohtumisi Lääne-Balkani ja idapartnerluse riikidega, et tugevdada poliitilist isevastutust ja juhtida paremini laienemisprotsessi; viia ellu komisjoni kavatsus alustada ettevalmistusi Euroopa konvendi käivitamiseks ja tunnistada selle edu tähtsust ELi laienemise tõhusaks saavutamiseks;
- h) tagada, et EL jääb Euroopa riikide arenevaks ühenduseks, mis on avatud sarnaselt meeletatud demokraatlike riikide ühinemisele, mis jagab ja täielikult kaitseb ühiseid väärtusi, põhimõtteid ja huve ning järgib ELi aluslepinguid;
- i) tugevdada liikmesriikide pühendumust laienemisele, täites ELi kohustusi Lääne-Balkani ja idapartnerluse riikide ees; viia ellu ELi laienemist kui tulemuspõhist poliitilist protsessi; kinnitada veel kord oma piiramatut poliitilist tahet jätkata idapartnerluse riikide ühinemisprotsessi ning säilitada oma pikaajaline pühendumus Lääne-Balkani riikidele, mis pärineb 2003. aasta Thessaloniki tippkohtumisest ja 1993. aasta Kopenhaageni tippkohtumisest; tagada, et laienemise asemel ei oleks alternatiive;
- j) julgustada liikmesriike aktiivselt osalema laienemisprotsessis, et tagada selle eesmärkide saavutamine uue metoodika abil, ühendades tingimused ning kandidaatriikidele antava tehnilise ja rahalise toetuse vahendid; suurendada nii ELi liikmesriikide kui ka kandidaatriikide kodanikuühiskonna ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamist ühinemisprotsessi;
- k) vältima lahendamata kahepoolsete ja piirkondlike vaidluste kasutamist kandidaatriikide ühinemisprotsessi takistamiseks ning võtma vastu ametliku mehhanismi nende vaidluste lahendamiseks ja vahekohtuks, et toetada nende lahendamist ELiga ühinemisest eraldi, kuna need võivad takistada Euroopa poliitika rakendamist ning nõrgendada ELi piirkondlikku ja ülemaailmset mõju;
- l) tunnistama, et kahepoolsete küsimuste kasutamine liikmesriikide endi huvides on vastuolus ELi aluslepingute mõttega; teha tööd piirkondliku koostöö saavutamiseks ja Euroopa väärtuste edendamiseks;
- m) tugevdada strateegilist kommunikatsiooni ja anda asjakohast teavet laienemise vastastikuse kasu ja võimaluste kohta nii läbirääkijariikides kui ka liikmesriikides, et veelgi suurendada toetust ja parandada arusaamist ühinemisprotsessist, eriti

väljaspool suurlinnasid, pöörates erilist tähelepanu demokraatiale, õigusriigile ja kodanike heaolule; parandada ELi rahastamise nähtavust ja selle käegakatsutavaid tulemusi liituvates riikides;

- n) töötada strateegiliselt ja ennetavalt, et võidelda hübriidohtudega ja vältida kolmandate isikute sekkumist läbirääkijariikide poliitilistesse, valimis- ja muudesse demokraatlikesse protsessidesse, eelkõige pahatahtlikke tegusid, mille eesmärk on manipuleerida avalikku arvamust ja õõnestada Euroopa integratsiooni; suurendada vastupanuvõimet desinformatsioonile ja murrangulistele kampaaniatele, mille eesmärk on õõnestada demokraatlikke protsesse ja tekitada lõhesid, ning julgustada kandidaatriike ja potentsiaalseid kandidaatriike astuma otsustavaid samme manipuleeriva desinformatsiooni, pahatahtliku propaganda ja muude hübriidohtude vastu võitlemiseks;

Ühinemisprotsess

- o) saada üle laienemiskavast, kujundades ümber ühinemisprotsessi, et määratleda selgelt poliitilised ja sotsiaal-majanduslikud eesmärgid, kasutades täiel määral ära uut laienemismetoodikat, et suurendada selle usaldusväarsust, prognoositavust ja dünaamilisust; kaaluma ELi pealäbirääkijate määramist läbirääkimiste pidamiseks ulatuslike läbirääkimisvolituste alusel, kes annaksid aru ka Euroopa Parlamendile;
- p) kiirendada nende riikide integreerimist, kes näitavad üles strateegilist suunitlust ja vankumatut pühendumust ELiga seotud reformidele, demokraatia tugevdamisele, põhiväärtuste ja välispoliitika, sealhulgas sanktsioonide ühtlustamisele;
- q) tagada, et iga riigi edusamme ühinemise suunas hinnatakse tema saavutuste põhjal ning selle põhjal, mil määral ta on vastu võtnud ja rakendanud põhjalikke reforme ja ELi *acquis*'d; suunata ühinemisprotsess ümber kodanikele;
- r) pakkuda igale üksikule läbirääkijariigile liikmesusele suunatud tegevuskavasid, mis sisaldavad konkreetseid ja konkreetseid samme ning korrapäraselt tagasisidet laienemismetoodika edasise täiustamise abil saavutatud tulemuste kohta; kinnistada komisjoni uus metoodika poliitika pikaajalise kohandamisena;
- s) kohaldama selgeid, läbipaistvaid ja järjepidevaid tulemuslikkuse võrdlusaluseid, sealhulgas ajakava, parandama edusammude mõõtmist ning tagama järjepideva ja jätkuva poliitilise ja tehnilise toe kogu ühinemisprotsessi vältel, tuginedes individuaalsetele tulemustele; parandama komisjoni aruannete kvaliteeti, loetavust ja kättesaadavust, eelkõige õigusriigi kohta; esitama korrapäraseid aruandeid edusammude puudumise või tagasimineku kohta süstemaatilisel ja läbipaistval viisil, sealhulgas selged hindamistingimused ja näitajad tõsise või pikaajalise seisaku või tagasilanguse mõõtmiseks; kehtestama selged tähtajad läbirääkijariikidega peetavate läbirääkimiste lõpuleviimiseks hiljemalt praeguse kümnendi lõpuks;
- t) suurendama läbirääkijariikide poliitilisi ja majanduslikke stiimuleid, tagades, et vahepealsed integratsioonietapid ei asendaks, vaid hõlbustaks lõppeesmärki, milleks on ELi liikmesus;

- u) tunnustada püsivaid edusamme kandidaatriikide ulatuslikuma järkjärgulise kasutuselevõttuga vastavates ELi poliitikavaldkondades, algatustes ja ühtses turus, sealhulgas juurdepääsu ELi rahalistele vahenditele vastavates valdkondades, võimaldades kodanikel saada ühinemisest kasu kogu protsessi vältel ja mitte ainult pärast selle lõpuleviimist; teha tööd arenguerinevuste vähendamiseks liikmesriikide ja ELi kandidaatriikide vahel;
- v) tagada, et integratsioon ELi ühtsel turul ja muudes valdkondades põhineb rangetel tingimustel ja reformide elluviimisel tehtud käegakatsutavatel edusammudel, karistades samal ajal reaajas mis tahes tagasimineku või põhjendamatute viivituste eest reformiprotsessis, eelkõige demokraatia, meediavabaduse, korrupsioonivastase võitluse, inimõiguste ja õigusriigi valdkonnas;
- w) laiendada kandidaatriikide võimalusi osaleda ELi institutsioonide töös ja jälgida nende tööd;
- x) seada sisse tõhustatud struktureeritud poliitiline dialoog assotsieerunud, kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikidega, sealhulgas juhtide kohtumised Euroopa Ülemkogu raames; algatada valdkondlik koostöö läbirääkijariikidega ja parimate tavade vahetamise hoogustamine, et edendada edasist majanduslikku integratsiooni ja õigusaktide ühtlustamist ning hõlbustada järkjärgulist integratsiooni;
- y) tunnustada olemasolevate valitsustevaheliste organite ja foorumite, näiteks Aadria ja Joonia mere algatuse, Kesk-Euroopa algatuse ja Berliini protsessi rolli ning edendada nendevahelist sünergia, et suurendada Lääne-Balkani riikide ja liikmesriikide vahelisi mitmepoolseid sidemeid integratsiooni edendamise vahendina;
- z) pooldada kauaoodatud ühinemisläbirääkimiste alustamist esimestel valitsustevahelistel konverentsidel, mis toimusid Albaania vabariikide ja Põhja-Makedoonia Vabariigiga 19. juulil 2022; tunnustada Lääne-Balkani riikide saavutusi õigeaegselt, sealhulgas viisanõude viivitamatu kaotamise kaudu Kosovo suhtes;
- aa) julgustada ja toetada Bosniat ja Hertsegoviinat oma õigus- ja institutsioonilise raamistiku parandamisel, et tagada sisulised edusammud 14 põhiprioriteedi käsitlemisel, nagu on korratud Euroopa Ülemkogu 23.–24. juuni 2022. aasta järeldustes; anda Bosniale ja Hertsegoviinale märkimisväärsete reformide rahuldaval rakendamisel kandidaatriigi staatus, mis on selge toetussõnum ja ühemõtteline pühendumus riigi Euroopa perspektiivile ning samm riigi ja piirkonna stabiliseerimise suunas;
- ab) julgustada ja toetada Montenegro kui ELiga ühinemise protsessi esirinnas oleva riigi ühinemise kiirendamist; abistada riiki kõigi vajalike tingimuste täitmisel, sealhulgas kehtestades läbirääkimispeatükkide sulgemise kriteeriumid; nõuda riigi mitmerahvuselise identiteedi austamist;
- ac) väljendada heameelt Euroopa Ülemkogu erakordselt kiire otsuse üle Ukraina, Moldova Vabariigi ja Gruusia ELi liikmeks saamise taotluste kohta ning jätkata

neile poliitilise ja tehnilise toe pakkumist seoses Venemaa agressioonisõjaga Ukraina vastu; kutsuda kolme riigi ametivõime üles selgelt näitama oma poliitilist otsustavust viia ellu oma rahva Euroopa-püüdlused, tehes märkimisväärseid edusamme oluliste reformide elluviimisel, eelkõige komisjoni 17. juuni 2022. aasta arvamustes esitatud prioriteetide osas, et täita tõhusalt võimalikult kiiresti ELi liikmesuse kriteeriumid; algatada arutelu selle üle, kuidas suurendada ühinemisega seotud finants- ja tehnilise abi tõhusust kooskõlas kindlaks määratud reformiprioriteetidega;

- ad) julgustada Ukraina, Moldova Vabariigi ja Gruusiaga sõlmitud assotsieerimislepingute ning põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduspiirkondade pidevat ja tõhusat rakendamist; vaadata läbi ELi idapartnerluse strateegia ja edendada piirkondlikku koostööd;
- ae) aidata Ukrainal ja Moldova Vabariigil täita komisjoni kehtestatud tingimusi edasisteks sammudeks ELiga ühinemise suunas ning aidata Gruusial astuda vajalikke samme kandidaatriigi staatuse saamiseks; keskenduda eelkõige kohtusüsteemi sõltumatusele, korruptsioonivastasele võitlusele, demokraatlikule järelevalvele, inimõigustele ja ligarhia kaotamisele; hõlbustada nende riikide üleminekut idapartnerluselt laienemisraamistikule, sealhulgas üleminekut naabuspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendilt „Globaalne Euroopa“ ühinemiseelse abi rahastamisvahendile (IPA); suurendada piisavalt IPA III üldeelarvet, et säilitada rahastamine praegustele IPA III abisaajariikidele;
- af) tõhustada ELi konstruktiivset koostööd nii Serbia kui ka Kosovo ametivõimudega, et saavutada Belgradi ja Priština dialoogi raames kahe riigi vahel ulatuslik õiguslikult siduv normaliseerimiskokkulepe, mis põhineb vastastikusel tunnustamisel ja mis on mõlema riigi jaoks otsustava tähtsusega, et liikuda edasi oma Euroopa suunas, ning aitab kaasa piirkondlikule stabiilsusele, heaolule ja suhete normaliseerumisele; korrata, kui oluline on käsitleda kõiki lahendamata küsimusi Belgradi ja Priština dialoogi kaudu kiiresti, läbipaistvalt ja heas usus;
- ag) seada prioriteediks läbirääkijariikide vastavusseviimine ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga ning edendada ühinemisläbirääkimisi Serbiaga üksnes juhul, kui riik ühineb ELi sanktsioonidega Venemaa vastu ja teeb ELiga seotud reformide elluviimisel märkimisväärseid edusamme; kutsuda Serbiat üles süstemaatiliselt järgima ELi piiravaid meetmeid ja üldist poliitikat Venemaa suhtes, näitama edusamme demokraatia ja õigusriigi valdkonnas ning võtma omaks ELi väärtused ja prioriteedid; vaadata sellega seoses läbi kõik Serbiale eraldatavad ELi vahendid, eelkõige Lääne-Balkani majandus- ja investeerimiskava alusel rahastatavad projektid, tagamaks, et kõik ELi kulutused on täielikult kooskõlas ELi enda strateegiliste eesmärkide ja huvidega;
- ah) jätkata ühinemisläbirääkimiste protsessi Türgiga vastavalt läbirääkimisraamistikule seni, kuni riik teeb ELiga tõelist koostööd ning näitab selgeid ja märkimisväärseid edusamme põhivabaduste, kodaniku- ja inimõiguste ning õigusriigi valdkonnas, samuti muid ELiga seotud reforme, ning austab täielikult liikmesriikide territoriaalset terviklikkust, jätkates samal ajal partnerlust

ühist huvi pakkuvates olulistes valdkondades ning säilitades majandus- ja kultuurikoostöö, eelkõige kodanikuühiskonnaga;

- ai) tunnustada ja toetada Valgevene rahva Euroopa-meelseid püüdlusi, kes soovib elada vabas ja demokraatlikus ühiskonnas, ning teha ametlikult koostööd Valgevene demokraatliku opositsiooniga;

Tingimused

- aj) kinnitada, et demokraatlikul ümberkujundamisel ja õigusriigil on uue metoodika kohaselt ELiga ühinemise protsessis keskne roll; seada esikohale kohtusüsteemi sõltumatus, piirkondlik ja õiguslane koostöö, hea valitsemistava, võitlus korruptsiooni, inimkaubanduse, desinformatsiooni, rahapesu ja organiseeritud kuritegevuse vastu, oligarhide sobimatu mõju kaotamine ametiasutustele, meediale ja majandusele ning inimõiguste, sealhulgas vähemuste õiguste, soolise võrdsõiguslikkuse, põhivabaduste ja meediavabaduse edendamine, mis on olulised ja läbiräägitavad eeltingimused edusammude tegemiseks ELiga ühinemise suunas;
- ak) tugevdada kodanikuühiskonna, valitsusväliste organisatsioonide ja ekspertide kaasamist ühinemisprotsessi järelevalvesse; tunnustada ja integreerida oma laienemisstrateegiasse asjaolu, et õigusriik, tugevad sõltumatud demokraatlikud institutsioonid, meediavabadus ja elujõuline kodanikuühiskond on lahutamatu seotud demokraatliku vastupanuvõimega;
- al) rakendada ELi inimõiguste rikkujate sanktsioonirežiimi (Euroopa Magnitski akt) ja laiendada seda nii, et see hõlmaks ka ühinemisläbirääkimisi pidavaid riike hõlmavaid sanktsioone korruptsioonikuritegude eest;
- am) tagada, et ELi institutsioonid ega liikmesriigid ei kahjustaks ega alandaks demokraatlikke ja õiguslikke standardeid; tuletab Euroopa Komisjoni volinikele meelde nende kohustust tegutseda ausalt, diskreetselt ja sõltumatult vastavalt nende käitumisjuhendile;
- an) parandada ühinemiseelse abi järjepidevust, tõhusust, nähtavust ja läbipaistvust, kajastades selgelt IPA III vahendite eraldamise põhivaldkondade prioriteete; võtta vajalikud parandusmeetmed ja töötada välja suunised IPA III tingimuslikkuse sätete kohaldamiseks kooskõlas Euroopa Kontrollikoja 10. jaanuari 2022. aasta eriaruandes „ELi toetus õigusriigile Lääne-Balkanil“ esitatud järeldustega;
- ao) anda Euroopa Parlamendile täielik ja põhjalik hinnang kõigi ühinemiseelsete vahendite, sealhulgas fondide ja projektide kasutamise kohta piirkonna eri riikides alates 2015. aastast;
- ap) kohaldada strateegiliselt sihipärast tingimuslikkust, mis põhineb selgetel edusammude võrdlusalustel, reformide premeerimisel ja karistamisel tagasimineku või pideva edusammude puudumise eest;
- aq) tugevdada õigusriigi alast aruandlust kõigi läbirääkijariikide jaoks, rakendades ja tõhustades täielikult laienemismetoodikat ja iga-aastast aruandlusprotsessi ning luues järelevalve-, dialoogi- ja hoiatusmehhanismid õigusriigi põhimõtte peamiste

puuduste kõrvaldamiseks, pakkudes positiivset tingimuslikkust juurdepääsu näol ELi poliitikale või käivitades negatiivse tingimuslikkuse ühinemisläbirääkimiste ja ühinemiseelse rahastamise peatamise vormis, eelkõige muutes IPA III määruse (EL) 2021/1529 asjakohased sätted kiiresti ja täielikult toimivaks ning võimaldades läbirääkimiste peatükkide taasavamist tagasipööratavuse klauslite alusel ning kaasates protsessi tihedalt kodanikuühiskonna;

- ar) luua raamistik tulemuslikuks koostööks Euroopa Prokuratuuri ja läbirääkijariikide vahel; julgustada kandidaatriike ja potentsiaalseid kandidaatriike sõlmima kiiresti Euroopa Prokuratuuriga kahepoolsed koostöölepingud, et hõlbustada tihedat koostööd ja süüdistuste esitamist ELi vahendite väärkasutamise eest, sealhulgas riiklike kontaktametnike Euroopa Prokuratuuri lähetamise kaudu;
- as) hinnata ametlikult ühinevaid riike ELi õigusriigi mehhanismi raames ning esitada aruanne ja ELi õigusemõistmise tulemustabel, kasutades samu näitajaid, mida kohaldatakse liikmesriikide suhtes, et anda objektiivne ja selge ülevaade olukorrast, et vältida edusammude jätkuvat puudumist, tõsiseid puudusi ja tagasiminekut;
- at) luua spetsiaalne õigusriigi rakkerühm, mille ülesanne on arendada kandidaatriikidele ja potentsiaalsetele kandidaatriikidele ulatuslikumat ja tõhusamat toetust, kaasates aktiivselt liikmesriikide kohtunikke ja prokuröre; tagada ELi ühiste väärtuste järgimine, kohaldades ja tugevdades sisemenetlusi, et otsustavalt lahendada õigusriigiga seotud probleeme;

Demokraatlikud ja sotsiaal-majanduslikud muutused kandidaatriikides

- au) osaleda aktiivselt poliitilise pluralismi ja kaasatuse kultuuri edendamises, samuti konstruktiivses poliitilises dialoogis ja parlamentaarsetes ülesannetes seoses õigusaktide, kontrolli ja järelevalvega;
- av) edendada valimisreforme, et tagada kõigis kandidaatriikides ja soovivates riikides vaieldamatud vabad, õiglased ja demokraatlikud valimisprotsessid ning tugevdada valimisprotsessi OSCE demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo, Veneetsia komisjoni ja muude rahvusvaheliste kohustuste, ülesannete ja standardite, demokraatliku pluralismi, parteisisese demokraatia ning erakondade aususe ja korrupsioonivastase võitluse siseraamistike vastuvõtmise, erakondade ja meedia rahastamise läbipaistvuse ning kohtusüsteemi ja meedia sõltumatuse ja vabaduse osas, kehtestades need kriteeriumid rahalise toetuse ja ühinemisprotsessi edasise edenemise eeltingimustena;
- aw) korraldada korrapäraselt tõhustatud õigusriigi eksperte ja valimisvaatlusmissioone ühinevatesse riikidesse;
- ax) võidelda ajakirjanike ja meediaväljaannete vastaste laimukampaaniate, ähvardamise ja hirmutamise vastu ning nõuda selliste kuritegude uurimist ja nende eest vastutusele võtmist, tagades ajakirjanikele turvalise keskkonna ning tegeledes samal ajal meediaomandi koondumise, poliitilise ja majandusliku surve ning meediaomandi läbipaistmatuse probleemidega; jätkata koostööd Euroopa Nõukoguga, et toetada läbirääkijariike oluliste reformide ja koolituse läbiviimisel;

- ay) toetada demokraatlikku vastutust, suurendada läbipaistvust ja kaasatust ning tugevdada ühinemisprotsessi parlamentaarset mõõdet, eelkõige parlamentaarset järelevalvet; toetada parlamentaarset tööd kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatriikides ning hõlbustada Euroopa Parlamendi ühinemiskontrolli ja demokraatiat toetavaid tegevusi ning demokraatia toetamise vahendeid, nagu Jean Monnet' dialoog ja erakondadevaheline dialoog; toetada uue põlvkonna poliitilisi liidreid läbirääkijariikides;
- az) tagada, et järelevalveasutused ja muud sõltumatud demokraatlikud organid suudavad tõhusalt täita oma rolli kandidaatriikide poliitilistes protsessides, nagu on ette nähtud nende põhiseadustes;
- ba) julgustada kahepoolseid parlamentaarset kohtumisi nii liikmesriikide kui ka ühinevate riikide parlamentide vahel ning kaaluda viise, kuidas kiirendada kandidaatriikide vaatlejate ametisse asumist Euroopa Parlamendis, samuti lõpetada läbirääkimised konkreetsete klastrite üle;
- bb) tagada, et laienemisprotsess saavutaks demokraatliku konsolideerimise, institutsioonilise terviklikkuse, pikaajalise majanduskasvu ja sotsiaal-majandusliku ühtekuuluvuse eesmärgid, rõhutades samas otsest seost õigusriigi põhimõtte ja korrupsioonivastase võitluse ning jätkusuutliku ja õiglase majandusarengu vahel; keskenduda kandidaatriikides vajalike ümberkorraldusprotsesside negatiivsete sotsiaalsete tagajärgede leevendamisele, lisades aastaaruannetesse teabe ELi sotsiaalõigustiku ühtlustamise kohta; teha tööd ajude äravoolu ennetamiseks kandidaatriikidest ja selle nähtuse tagasipööramiseks;
- bc) suurendada märkimisväärselt jõupingutusi konfliktide lahendamiseks, edendada usaldust, saavutada püsiv leppimine, mis hõlmab tõhusat ja erapooletut süüdistuste esitamist sõjakuritegude eest, ning tagada juurdepääs tõele, õigusemõistmisele ning tõhusatele ja mittevalikulistele hüvitistele, sealhulgas seksuaalvägivalla ohvritele; hõlbustada siseriiklike ja rahvusvaheliste kohtuotsuste täielikku rakendamist ning sõjakuritegude ja kadunud isikutega seotud rahvusvaheliste kohustuste täitmist, käsitledes sõjakurjategijate ülistamise ja ajaloo ümberkirjutamise probleemi;
- bd) suurendada jõupingutusi heanaaberlike suhete, kaasava ja tõhusa piirkondliku sotsiaal-majandusliku koostöö, ELiga ühinevates riikides solidaarsuse ning ELi liikmesriikide ja ELi välispiiridel asuvate partnerriikide vahelise piirkondliku piiriülese koostöö suunas; suurendada Lääne-Balkani riikide majanduslikku konkurentsivõimet ja sotsiaalset ühtekuuluvust struktuurireformide ja kõigile kuuele riigile vastuvõetava piirkondliku majanduskoostöö loomise kaudu, jätkates õigusaktide vastavusse viimist ELi standardite ja *acquis*'ga ning aidates kaasa ELiga integreerumise protsessile; väljendada tugevat kahtlust piirkondliku majanduskoostöö algatuse suhtes, mis ei hõlma kõiki kuut Lääne-Balkani riiki ega põhine ELi eeskirjadel, näiteks avatud Balkani algatusel;
- be) rõhutada vajadust ehitada üles kaasav ühiskond, mis oleks vaba diskrimineerimisest, rassismist, vägivaldsest natsionalismist ja äärmuslusest;

keskenduda vähemuste, sealhulgas romade, LGBTIQ+ inimeste, etniliste ja usukogukondade ning puuetega inimeste kaitsesele ning kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse säilitamisele; süvalaiendada soolise võrdõiguslikkust ning naiste ja tütarlaste õigusi, naiste ja suurendada noorte mõjuvõimu ja sellesse investeerida ning tõhustada soolise vägivalda vastast võitlust;

- bf) mõista hukka inimõiguste rikkumised ning varjupaigataotlejate ja rändajate ebainimlik kohtlemine; teha tööd selle nimel, et tagada kinnipeetavatele ja vangidele tingimused, mis on inimväärsed ja kooskõlas rahvusvaheliste standarditega; mõista hukka piinamine ja karistamatus tõsiste kuritarvituste eest õiguskaitseasutuste poolt;
- bg) suurendada kodanike osalemist ja kodanikuühiskonna kaasamist laienemisprotsessi, suurendades koostööd kodanikuühiskonnaga, toetust ja rahastamist; tagada, et kodanikuühiskonna organisatsioonid saavad pärast ELiga ühinemist jätkuvalt piisavat rahalist toetust;
- bh) investeerida noorte ning piirkonnasisesesse liikuvusse ja ühenduvusse, sealhulgas pakkudes laialdast juurdepääsu programmile „Erasmus+“ ja suurendades selle eelarvet, samuti kandidaatriikide noortele õppejõududele, spetsialistidele ja teadlastele mõeldud muudele liikuvusprogrammidele; edendada lisaks partnerriikide edasist integreerimist ELi programmidesse, nagu „Erasmus+“, „Euroopa horisont“ ja „Loov Euroopa“, ning parandada koostööd praeguste ja tulevaste programmide raames; võidelda noorte tööpuudusega;
- bi) edendada inimestevahelisi kontakte ELi liikmesriikide ja kandidaatriikide vahel ning tugevdada noortevahetusprogramme; tunnistada piiriülese liikuvuse tähtsust nende kontaktide tugevdamisel ja ergutada sel eesmärgil piiritaristu arendamist; tugevdada ja võimaluse korral suurendada ELi ja Lääne-Balkani riikide ühiseid pingutusi inimestevaheliste kontaktide ja vahetuste vallas, et luua elanikkonna seas positiivne ettekujutus;
- bj) suurendada toetust majandusarengule, turumajandusele, transpordiühendustele, konkurentsivõimele ja rohepöördele;
- bk) tugevdada kandidaatriikide ja ELi partnerlust peamiste taristuprojektide kaudu üleeuroopaliste energia- ja transpordivõrkude (TEN-E ja TEN-T) raames, suurendades samal ajal finantsabi kandidaatriikidele, et leevendada piiriüleseid kitsaskohti ning arendada reisijate- ja kaubaveoühendusi;
- bl) edendada energiatõhusust, ühenduvust ja üleminekut puhtale energiale, suurendades energiavarustuse mitmekesisust ja kindlust ning kestlikku arengut; tagada, et energiaalane üleminek toimub õiglaselt ja sotsiaalselt jätkusuutlikul viisil, kus EL ja liikmesriigid toetavad piisavalt haavatavaid rühmi; ühendada kandidaatriigid Euroopa energia ülekandevõrguga ja kaasata nad ELi energiapoliitika strateegiasse, pöörates erilist tähelepanu neile, kes sõltuvad suurel määral Venemaa gaasist ja keda nende Euroopa-suunaline valik tõsiselt mõjutab;
- bm) rakendada tegevuskava rändlustasude järkjärguliseks kaotamiseks ELi ja

läbirääkijariikide vahel;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ning teavitamise eesmärgil läbirääkijariikide valitsustele ja parlamentidele.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	13.10.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 49 -: 5 0: 8
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Anna Fotyga, Michael Gahler, Bernard Guetta, Sandra Kalniete, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Jaak Madison, Claudiu Manda, Lukas Mandl, Thierry Mariani, Pedro Marques, Marisa Matias, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Matjaž Nemeč, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Mounir Satouri, Dominik Tarczyński, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Viola von Cramon-Taubadel, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Markéta Gregorová, Christophe Grudler, Andrzej Halicki, Evin Incir, Manolis Kefalogiannis, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, Sergey Lagodinsky, Pierfrancesco Majorino, Juozas Olekas, Ramona Strugariu, Tom Vandenkendelaere, Mick Wallace
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Asim Ademov, Bas Eickhout, Javier Moreno Sánchez, Piernicola Pedicini, Miguel Urbán Crespo, Juan Ignacio Zoido Álvarez

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

49	+
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Asim Ademov, Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Michael Gahler, Andrzej Halicki, Sandra Kalniete, Manolis Kefalogiannis, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Tom Vandenkendelaere, Isabel Wiseler-Lima, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Željana Zovko
RENEW	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, Ramona Strugariu, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Evin Incir, Dietmar Köster, Pierfrancesco Majorino, Claudiu Manda, Pedro Marques, Sven Mikser, Javier Moreno Sánchez, Matjaž Nemeč, Juozas Olekas, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos
VERTS/ALE	Bas Eickhout, Markéta Gregorová, Sergey Lagodinsky, Piermicola Pedicini, Mounir Satouri, Viola von Cramon-Taubadel

5	-
ECR	Charlie Weimers
ID	Jaak Madison, Thierry Mariani, Harald Vilimsky
NI	Kostas Papadakis

8	0
ECR	Anna Fotyga, Jacek Saryusz-Wolski, Dominik Tarczyński, Witold Jan Waszczykowski
THE LEFT	Marisa Matias, Manu Pineda, Miguel Urbán Crespo, Mick Wallace

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu